

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد چالوس

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M. A.)

در رشته حقوق، گرایش بین الملل

عنوان:

بازرسی، تفتیش و توقیف کشتی‌های تجاری در دریای آزاد توسط کشتی‌های
جنگی به واسطه نقض یا پیشگیری از نقض تحریم‌های شورای امنیت سازمان

ملل متحد

استاد راهنما:

دکتر یوسف خرم فرهادی

نگارش:

بهمن یوسفی نیا

پاییز 93

اجرای این پایان نامه مورد حمایت مالی سازمان بنادر و دریانوردی قرار گرفته است و سازمان به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتیرانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارائه این اثر در سایت SID می‌نماید.

چکیده:

دهه 1990 به دلیل افزایش شدید تحریم‌های شورای امنیت " دهه تحریم " نام گرفته است. از سال 1990 تا پایان 2011، شورای امنیت 25 مورد تحریم را مورد تصویب قرار داد. در حالی که از زمان تأسیس سازمان ملل تا سال 1990 تنها دو کشور براساس فصل هفتم منشور تحت تحریم شورای امنیت قرار گرفته بودند. تحریم‌های شورای امنیت به دلیل تأثیرات منفی شدید آن بر جوامع تحت تحریم، در انطباق با هنجارهای حقوق بشری به ویژه حقوق اقتصادی و اجتماعی نیست و اعمال این تحریم‌ها منجر به نقض فاحش حقوق بشر می‌گردد.

این مهم و اعمال تحریم‌های شورای امنیت در مورد بازرسی، تفتیش و توقیف کشتی‌های تجاری در دریای آزاد توسط کشتی‌های جنگی به واسطه نقض یا پیشگیری از نقض تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد قابل مشاهده است. در مورد اینکه کشتی‌های جنگی هر دولتی مجاز به بازرسی، تفتیش و توقیف کشتی‌های تجاری خارجی مظنون به نقض تحریم‌های شورای امنیت در دریای آزاد می‌باشند یا خیر و یا اینکه شرایط اعمال صلاحیت از سوی کشتی‌های جنگی و مبنای مسئولیت و پیامدهای ناشی از نقض این شرایط را در این پژوهش مورد بررسی قرار خواهیم داد و در پایان به این نتیجه دست پیدا می‌کنیم که کشتی‌های جنگی دولت‌ها با توجه به شرایطی خاص مجاز به بازرسی، تفتیش و توقیف کشتی‌های تجاری خارجی مظنون به نقض تحریم‌های شورای امنیت در دریای آزاد می‌باشند و حقوق همه کشورها در سطح آب‌های بین‌المللی (دریای آزاد) باید رعایت گردد.

واژگان کلیدی: دریای آزاد، کشتی‌های تجاری، شورای امنیت، کشتی‌های جنگی، اصول حقوق بین‌الملل

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1.....	مقدمه
فصل اول: کلیات	
5.....	مبحث اول: کشتی و دریای آزاد
5.....	گفتار اول: بررسی و تبیین مفهوم کشتی و ماهیت حقوقی آزادی دریاها و استثنای وارد بر صلاحیت دولت صاحب پرچم
5.....	بند اول: کشتی و انواع آن
11.....	بند دوم: ماهیت حقوقی آزادی دریاها و دریای آزاد
15.....	بند سوم: آزادی‌های موجود در دریای آزاد
16.....	گفتار دوم: استثنائات وارد بر صلاحیت کشور صاحب پرچم در دریای آزاد
16.....	بند اول: حق بازدید و تفتیش
18.....	بند دوم: توقیف در موارد خاص
21.....	مبحث دوم: آزادی سریع کشتی‌های خارجی توقیف شده و شرایط آن با تاکید بر صلاحیت‌های شورای امنیت راجع به کشتیرانی در دریای آزاد
21.....	گفتار اول: لزوم و شمول آزادی سریع (کشتی - خدمه)
21.....	بند اول: شمول آزادی سریع
28.....	بند دوم: لزوم آزادی سریع
32.....	گفتار دوم: وثیقه و معیارهای متناسب بودن آن
32.....	بند اول: لزوم وثیقه
33.....	بند دوم: متناسب بودن وثیقه (از حیث میزان، طبیعت، شکل)
42.....	گفتار سوم: شورای امنیت و صلاحیتهای آن در رابطه کشتی‌های واقع در دریای آزاد
42.....	بند اول: شورای امنیت و وظایف آن
45.....	بند دوم: قطعنامه‌های شورای امنیت در رابطه با کشتیرانی در دریای آزاد
فصل دوم: محدودیتها و شرایط تحریم‌های شورای امنیت در رابطه با کشتیرانی در دریای آزاد	
و مشروعیت و پیامدهای اقدامات برخی کشورها در اجرای آنها	
70.....	مبحث اول: محدودیت‌های حقوقی شورا در اعمال تحریم‌های اقتصادی در رابطه با کشتیرانی و شرایط آن
70.....	گفتار اول: محدودیت‌های حقوقی شورای امنیت در اعمال تحریم‌های اقتصادی

- 71..... بند اول: محدودیت شورا به موجب اصول حقوق بین الملل عام
- 76..... بند دوم: محدودیت‌های شورا به موجب قواعد خاص منشور ملل متحد (اصل انسانی بودن و تناسب تحریم‌ها)
- 81..... گفتار دوم: شرایط اعمال تحریم‌ها در رابطه با کشتیرانی
- 81..... بند اول: التزام شورای امنیت به قواعد حقوق بشر در زمینه اعمال تحریم‌ها
- 89..... بند دوم: لزوم رعایت قواعد حقوق بشردوستانه از سوی شورای امنیت در اعمال تحریم‌ها
- 92..... بند سوم: ابعاد حقوق بشری تحریم‌های شورای امنیت
- 95..... مبحث دوم: مشروعیت و عدم مشروعیت برخی تحریم‌ها در رابطه با کشتیرانی و مواضع دولتها در این رابطه
- 95..... گفتار اول: تبیین و بررسی تحریم‌های یکجانبه، نقض اختیارات شورای امنیت و رهنمودهای ملل متحد
- 95..... بند اول: تحریم‌های یکجانبه نقض اختیارات شورای امنیت
- 96..... بند دوم: انحراف تحریم‌های یکجانبه از رهنمودهای قطعنامه‌های سازمان ملل متحد
- 97..... گفتار دوم: موضع انفرادی و جمعی کشورها:
- 98..... بند اول: مغایرت تحریم‌های یکجانبه با حقوق بشر و فقدان دادرسی منصفانه از سوی شهروندان
- 99..... بند دوم: تحریم حق ملت و نه تخلف دولت:
- مبحث سوم: پیامدهای اجرای تحریم‌های شورای امنیت از سوی کشورها در رابطه با کشتیرانی در دریای آزاد
- 101.....
- 102..... گفتار اول: خطرات جنگ و بیمه کشتی
- 104..... گفتار دوم: پیامدها و تاثیرات تحریم در رابطه با کشتیرانی ایران
- 115..... نتیجه گیری
- 118..... پیشنهادات
- 119..... منابع
- 123..... چکیده انگلیسی